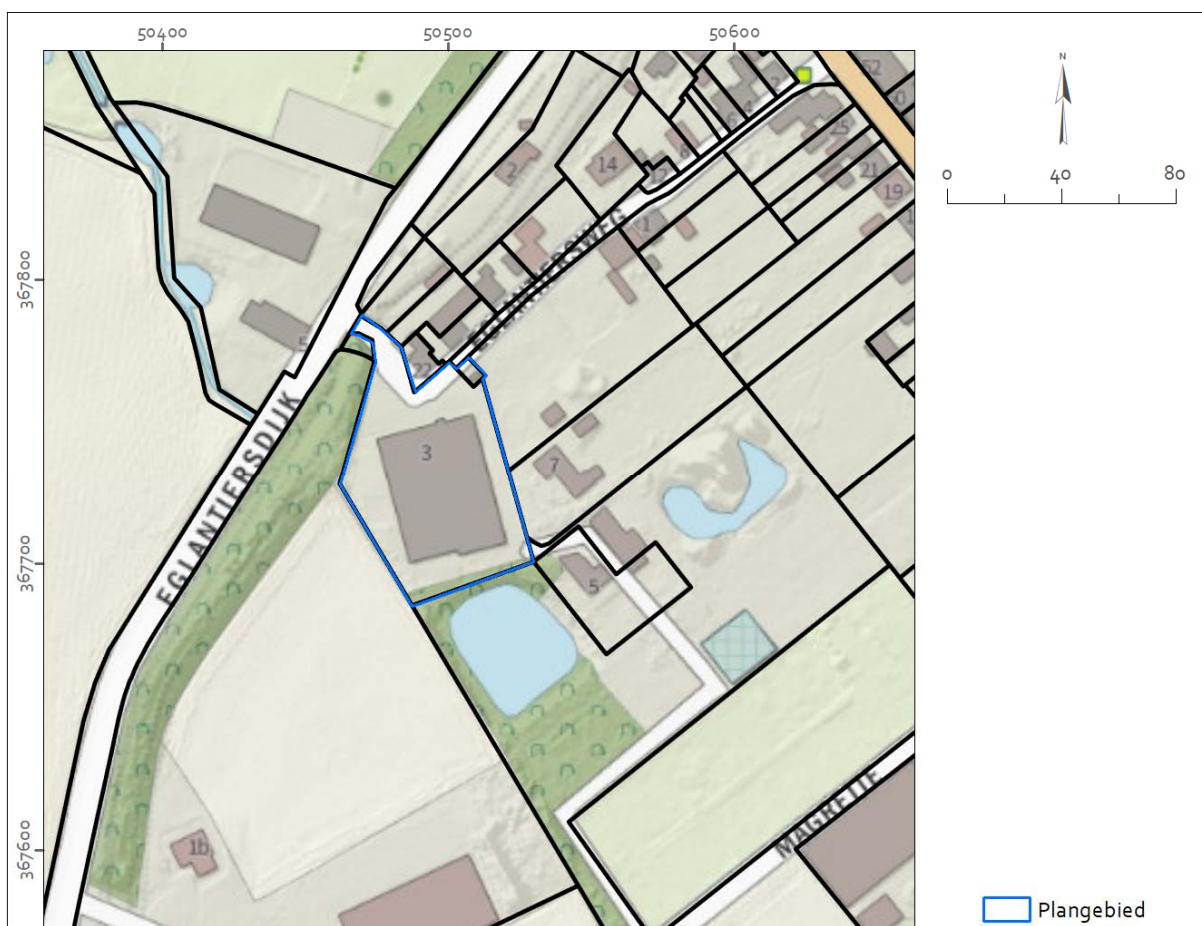

Magrette Eglantiersweg 3: Onderbouwing archeologie

Inleiding

De initiatiefnemer Le Feber heeft het voornemen om zijn voormalige bedrijfslocatie aan de Eglantiersweg 3 te Magrette opnieuw in te richten voor woningbouw. Hiertoe worden alle bestaande opstallen gesloopt. Het nieuwe inrichtingsplan is nog niet in detail uitgewerkt. Het plangebied omvat twee percelen die kadastraal bekend staan onder Gemeente Axel, Sectie S, Perceel 445 en 446 en beslaat een oppervlakte van circa 4.040 vierkante meter.

Het plangebied is binnen bestemmingsplan *Buitengebied Terneuzen (2013)* gesitueerd in een gebied met enkelbestemming *Bedrijf*. Er geldt voor deze locatie geen planologische bescherming voor archeologie. Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling is echter een nieuw bestemmingsplan noodzakelijk. Daartoe dient het plan te worden getoetst aan het vigerende archeologiebeleid van de Gemeente Terneuzen. De gemeente Terneuzen beschikt sinds 27 januari 2011 over een gemeentelijk interim-beleid archeologie: "*De onderste steen boven?*". Dit interim-beleid is in 2017 geactualiseerd¹. Op basis van deze toets kan worden bepaald of in het nieuwe bestemmingsplan al dan niet een dubbelbestemming waarde archeologie moet worden opgenomen.

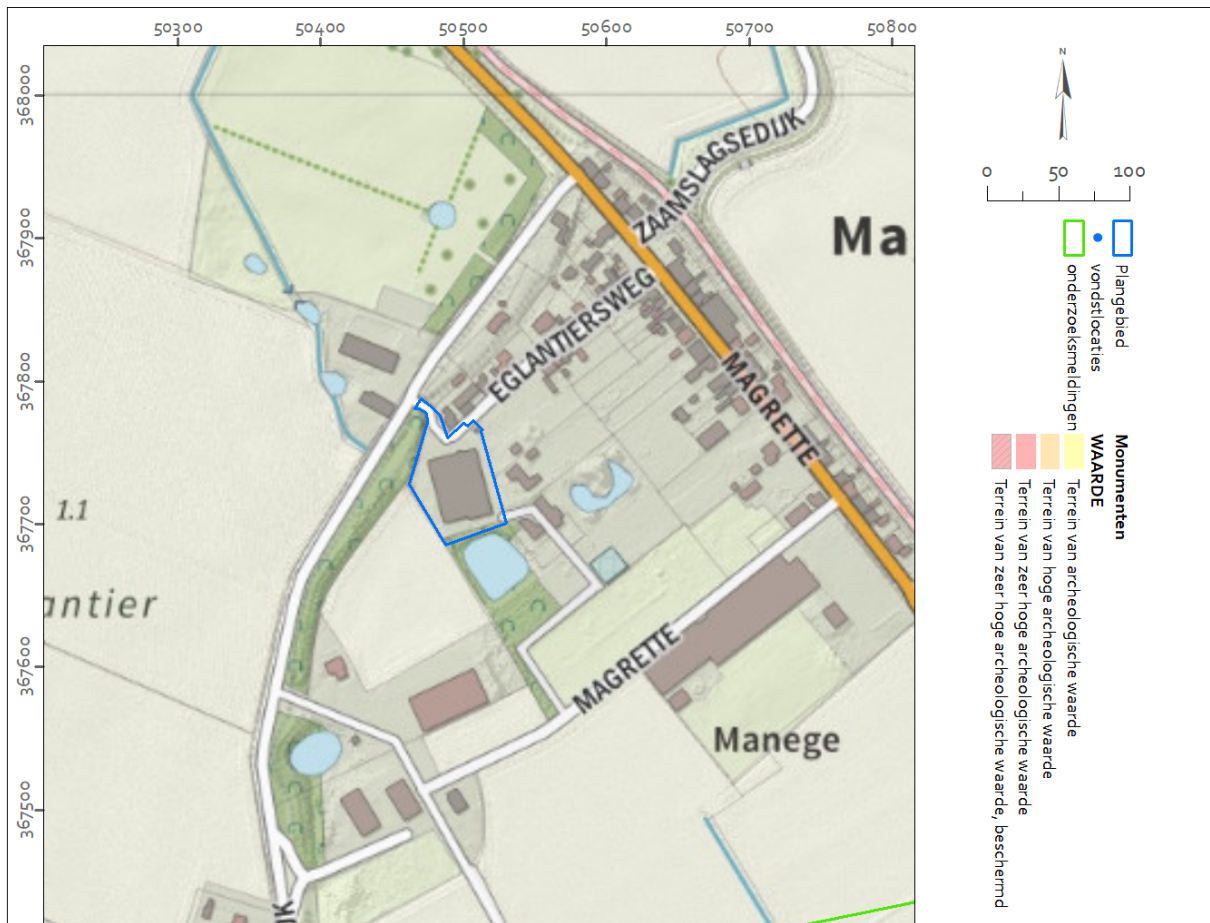

¹ <http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/PDFoutput/Actueel/Terneuzen/CVDR450163.pdf>

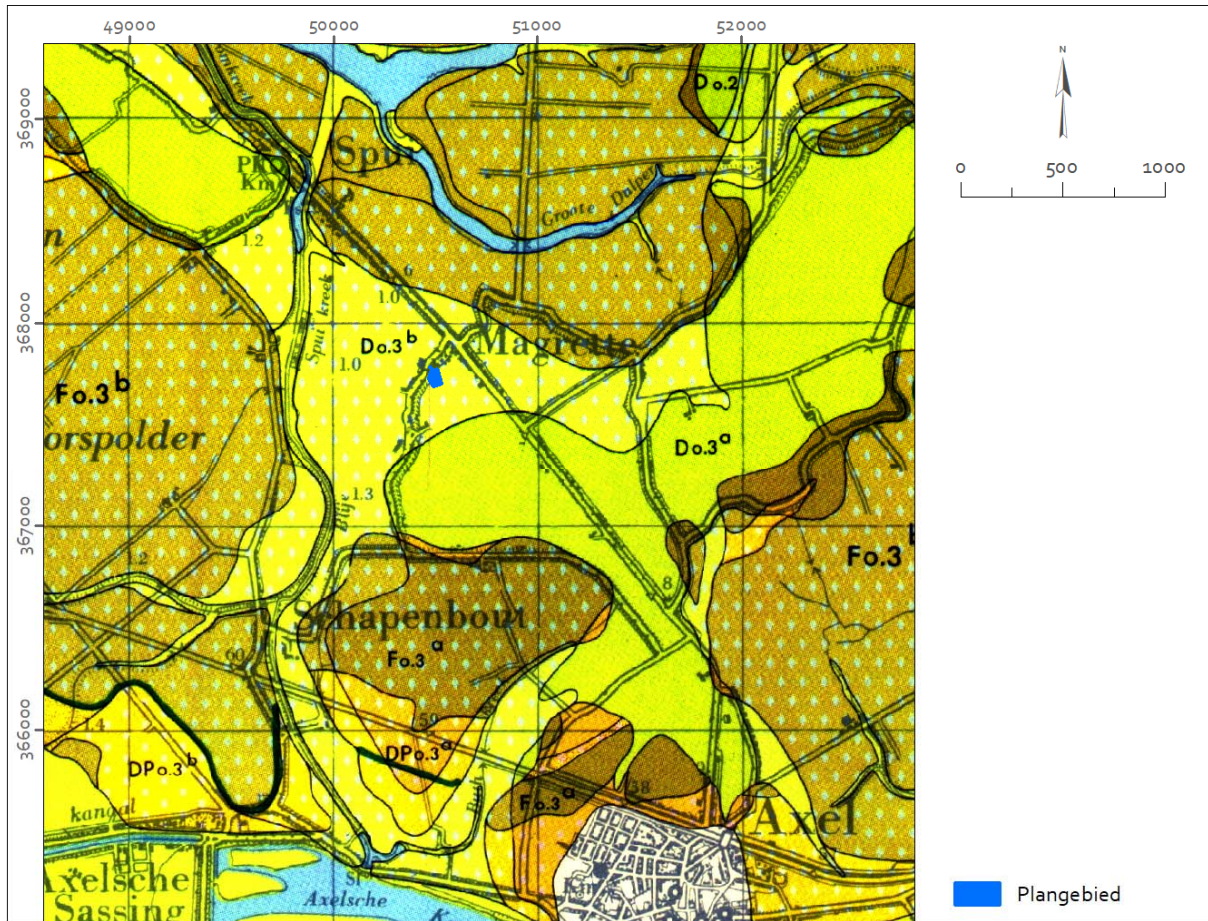

Toetsing

Om inzicht te krijgen in de archeologische verwachtingswaarde van een gebied of locatie dient aan 5 criteria te worden getoetst: de Archeologische Monumentenkaart (AMK), de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW), Archis, het Zeeuws Archeologisch Archief (ZAA) en de bodemopbouw.

- AMK: binnen, of in de directe omgeving van, het plangebied zijn geen AMK terreinen gelegen
=> geen onderzoeksplicht
- IKAW: het plangebied is op de IKAW gesitueerd in een gebied met een zeer lage trefkans
=> geen onderzoeksplicht
- ARCHIS: binnen, of in de directe omgeving van, het plangebied zijn geen vondstlocaties aangegeven
=> geen onderzoeksplicht
- ZAA: in het ZAA geen vindplaatsen bekend binnen, of in de directe omgeving van, het plangebied
=> geen onderzoeksplicht

- Bodemopbouw: Het plangebied is op de Geologische Kaart van Nederland² gesitueerd in een gebied met code Do.3b (met ruitjes). Dit betekent dat daarbinnen geulafzettingen van Duinkerke 3b voorkomen met daaronder oudere afzettingen van Duinkerke. Het Hollandveen is volledig geërodeerd door de genoemde diepreikende getijdengeulen en komt niet voor binnen het plangebied. Ook het Pleistocene oppervlak is sterk aangetast door erosie van diezelfde geul en komt pas dieper dan 6 m-NAP voor. De legenda biedt op het eerste zicht niet onmiddellijk duidelijkheid over de ouderdom van de oudere afzettingen van Duinkerke, althans niet in de kleurcoderingen.
- Bekijken we de vormingsgeschiedenis van het gebied dan is het plangebied centraal in een brede getijdengeul gesitueerd. Op basis van de aangrenzende geologische eenheden kan eenduidig gesteld worden dat deze getijdengeul gekarakteriseerd wordt als een Duinkerke 3a geul. Indien Duinkerke 2 afzettingen aanwezig zijn geweest dan zijn deze zonder meer volledig 'opgeruimd' door de erosieve werking van de diepreikende geul. Dergelijke Duinkerke 2 afzettingen zijn uiteraard wel aanwezig buiten de getijdengeulen (zie bijv. het komgebied met code Fo.3b op de Geologische Kaart). Waar de kleurcodering ruimte voor (mis)interpretatie laat bieden de schematische profielen in de legenda meer duidelijkheid. De codering is dus niet te interpreteren zonder de omgeving mee te nemen. En die is

² van Rummelen, F.F.F.E., 1977a. Geologische Kaart van Nederland, Zeeuwsch-Vlaanderen (Oostblad), 1:50.000. Rijks Geologische Dienst, Haarlem.

duidelijk: de ondergrond bestaat uit een diepreikende getijdengeul die de oudere afzettingen tot op grote diepte heeft geërodeerd en (volgens het transgressie/regressiemodel wat ook bij het opstellen van de Geologische Kaart van Nederland is toegepast³) in (het begin van) de volle middeleeuwen is gevormd (Duinkerke 3a periode). Dit geulsysteem is wellicht langere tijd actief geweest en deels dichtgeslibd, weer geactiveerd en uitgeschuurd waarbij de jongste afzettingen (opnieuw volgens het gebruikte model) zijn afgezet in de Duinkerke 3b periode.

=> geen onderzoeksplicht

Op basis van de bovenstaande toets dient in het nieuw op te stellen bestemmingsplan geen dubbelbestemming waarde archeologie te worden opgenomen.

Bekijken we bovenstaande in historisch perspectief dan zien we dat deze getijdengeul als vaargeul is benut. Het was de verbinding van het middeleeuwse Axel met de Honte (nu Westerschelde). Deze havengeul stond bekend als *Blide* of *Blijde*. Waar dat in eerste instantie een open(vaar)geul was werd dat later, wellicht onder druk van toenemende verzanding, en door de bedijkingen, gekanaliseerd. Het plangebied is gesitueerd binnen de Oude Eglantierpolder die pas in 1606 opnieuw werd bedijkt. De huidige polder gaat mogelijk echter (groten)deels terug op het oude middeleeuwse polderpatroon dat door meerdere stormvloed en overstromingen een geschiedenis kent van teloorgang en herinpoldering. Dit maakt dat het niet uit te sluiten valt dat in deze polder (en dus mogelijk ook in het plangebied) een oud middeleeuws cultuurlandschap verborgen ligt. In welke mate dat is aangetast door de erosieve werking van de latere overstromingen en stormvloed is niet te zeggen.

CONCLUSIE: Hoewel dat niet te staven valt zonder nader onderzoek is het niet uit te sluiten dat mogelijk een (afgedekt) middeleeuws landschap aanwezig is binnen delen van de Oude Eglantierpolder. Deze kennislacune maakt echter niet dat archeologisch onderzoek of het opnemen van een dubbelbestemming in het bestemmingsplan kan worden verantwoord. Het vigerende archeologiebeleid van de Gemeente Terneuzen stelt immers duidelijk dat de bovenstaande toets moet worden gevolgd. **Het resultaat van die toets is dat er geen onderzoeksplicht is en dat in het nieuw op te stellen bestemmingsplan geen dubbelbestemming waarde archeologie moet worden opgenomen.**

³ in 2003 werd door De Mulder et al. nieuwe lithostratigrafische indeling van de Holocene afzettingen voorgesteld die is losgekoppeld van de ouderdom en de genese van de afzettingen waardoor regionale stratigrafische verschillen beter tot uiting komen. Niettemin vormt de Geologische Kaart van Nederland met de oude lithostratigrafische indeling de basis van het gemeentelijk beleid en biedt deze wel houvast door de (soms ietwat te) rigide indeling.